

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1992-1993

8 DECEMBER 1992

Voorstel van wet tot het heropenen van de termijnen voor de aanvragen van het statuut van verplicht ingelijfde bij het Duitse leger en zijn rechthebbenden

(Ingediend door de heer Evers)

TOELICHTING

De wet van 21 november 1974 heeft het statuut ingesteld van verplicht ingelijfde bij het Duitse leger en zijn rechthebbenden.

Dat statuut werd niet beschouwd als een statuut van nationale erkentelijkheid en aan de toekenning van het statuut was geen enkele materiële vergoeding verbonden.

Om voor een morele erkenning in aanmerking te komen moesten de betrokkenen een aanvraag indienen bij de Minister die het bestuur voor de oorlogsgetroffenen onder zijn bevoegdheid had, en wel binnen een termijn van één jaar te rekenen van de inwerkingtreding van de wet.

Van de 8 500 verplicht ingelijfden in het Duitse leger, hebben er 6 000 dat statuut aangevraagd. Die statuten werden pas toegekend na zorgvuldig onderzoek van elk geval door bijzondere commissies, en zo werden 5 000 aanvragen ingewilligd.

Sedert de inwerkingtreding van de wet van 21 november 1974 hebben de Duitstalige parlementsleden niet afgelaten van de opeenvolgende regeringen te eisen dat de verplicht ingelijfden in het Duitse leger, afkomstig uit de gebieden die gewoon werden ingelijfd bij het « Deutsche Reich » bij een verordening

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1992-1993

8 DECEMBRE 1992

Proposition de loi tendant à rouvrir les délais d'introduction des demandes d'octroi du statut de l'incorporé de force dans l'armée allemande et de ses ayants droit

(Déposée par M. Evers)

DEVELOPPEMENTS

La loi du 21 novembre 1974 a créé le statut de l'incorporé de force dans l'armée allemande et de ses ayants droit.

Ce statut n'était pas considéré comme un statut « national » et la reconnaissance du statut ne prévoyait aucune indemnisation matérielle.

Pour pouvoir bénéficier d'une reconnaissance morale, les intéressés devaient introduire une demande au Ministère qui avait l'Administration des victimes de la guerre dans ses attributions, et ce dans le délai d'un an à dater de l'entrée en vigueur de la loi.

Des 8 500 personnes enrôlées de force dans l'armée allemande, 6 000 ont sollicité le statut. Ces statuts n'ont été accordés qu'après un examen minutieux de chaque cas par des commissions spéciales, et c'est ainsi que quelque 5 000 demandes furent agréées.

Depuis l'entrée en vigueur de la loi du 21 novembre 1974, les parlementaires germanophones n'ont jamais cessé de réclamer des gouvernements successifs que les incorporés de force dans l'armée allemande, originaires des régions purement et simplement annexées au « Reich allemand » par une ordon-

van 18 mei 1940, dezelfde materiële voordelen zouden krijgen als die welke de Belgische Staat heeft toegekend aan de oudstrijders van de Eerste Wereldoorlog afkomstig uit het Duitstalige gebied die hadden gestreden onder Keizer Wilhelm II alvorens ingevolge het Verdrag van Versailles Belgische staatsburgers te worden.

De Luxemburgse staatsburgers en de Fransen uit Elzas-Lotharingen die hetzelfde lot hadden gekend als de Duitstaligen, werden immers door hun respectieve landen erkend en kregen een materiële schadevergoeding. In beide gevallen werd een akkoord bereikt met Duitsland, die bijdroeg in de kosten daarvoor.

Op 6 juni 1986 werd door de Ministerraad een wetsontwerp goedgekeurd dat voorzag in de toekenning van sommige voordelen aan degenen die het statuut hadden van verplicht ingelijfde bij het Duitse leger. Onder de vorige Regering is dit ontwerp aangenomen en de wet van 7 juni 1989 bekrachtigt de maatregelen ten voordele van de begunstigten van het statuut en hun rechthebbenden.

Welke zijn deze maatregelen? Ten eerste een rente waarvan het bedrag evenredig is aan de duur van de periode die het statuut erkent, namelijk 1 604 Belgische frank, tegen het indexcijfer van de maand juni 1989, per periode van zes maanden. Dat bedrag kan ten belope van 40 pct. worden overgedragen aan de weduwe.

Ook voor de pensioenen in de overheidssector bepaalt de wet dat een uitkering wordt toegekend die in verhouding staat tot de tijd die door het statuut wordt erkend. De periode die in aanmerking wordt genomen, wordt dubbel, respectievelijk enkel geteld, naargelang het gaat om een rust- dan wel om een overlevingspensioen.

In de pensioenregeling voor de werknemers en die voor de zelfstandigen betekent die maatregel, zoals ook het geval is met de andere statuten van nationale erkentelijkheid, dat men vervroegd met pensioen kan gaan zonder dat daarvoor een aftrek wordt toegepast.

De eenparige goedkeuring in de Kamer op 27 april 1989 en de op één stem na eenparige goedkeuring in de Senaat hebben weliswaar een einde gemaakt aan een eindeloos debat dat in het Duitse taalgebied zowat alle na-oorlogse verkiezingscampagnes heeft vergald, en die gebeurtenis is met onmiskenbare vreugde en diepe erkentelijkheid onthaald door de bevolking van die gebieden, maar toch mag men niet vergeten dat ongeveer 200 personen tot op heden nooit een aanvraag hebben ingediend om dat statuut te verkrijgen.

De drie Duitstalige parlementsleden hebben er eensgezind van afgezien een amendement in te dienen bedoeld om de termijnen voor de aanvragen opnieuw te openen, aangezien zij de goedkeuring van de wet van 7 juni 1989 niet in het gedrang wilden brengen.

nance du 18 mai 1940, puissent bénéficier des mêmes avantages matériels que l'Etat belge avait bien voulu accorder aux anciens combattants de la première guerre mondiale originaires de la région germanophone qui avaient combattu sous l'Empereur Guillaume II avant de devenir des citoyens belges par le Traité de Versailles.

Il faut savoir que les citoyens luxembourgeois et les Français d'Alsace-Lorraine qui ont connu le même sort que les germanophones, ont été reconnus par leurs pays respectifs, et qu'un dommage matériel leur a été accordé. Dans les deux cas, un accord a été trouvé avec l'Allemagne, qui intervient dans la couverture du coût de la dépense.

En date du 6 juin 1986, un projet de loi est approuvé par le Conseil des ministres qui prévoit d'octroyer certains avantages aux bénéficiaires du statut de l'incorporé de force dans l'armée allemande. C'est le Gouvernement précédent qui a mené ce projet à bonne fin et la loi du 7 juin 1989 concrétise les mesures en faveur des bénéficiaires du statut et de leurs ayants droit.

Quelles sont ces mesures? D'abord une rente dont le montant est proportionnel au temps reconnu par le statut, à savoir 1 604 francs à l'indice du mois de juin 1989, par période de 6 mois. Ce montant est réversible à concurrence de 40 p.c. au profit de la veuve.

Quant aux pensions du secteur public, la loi prévoit l'octroi d'une bonification également proportionnelle au temps reconnu par le statut. La période prise en considération est double ou simple selon qu'il s'agit d'une pension de retraite ou de survie.

Dans le régime des travailleurs salariés et dans celui des indépendants, la mesure se traduit, comme c'est le cas pour les autres statuts de reconnaissance nationale, par la possibilité d'obtenir une pension de retraite anticipée sans réduction pour anticipation.

Si le vote unanime à la Chambre en date du 27 avril 1989 ainsi que le vote à l'unanimité moins une voix, au Sénat, ont mis fin à un débat interminable qui a envenimé toutes les campagnes électorales d'après-guerre dans la région germanophone, et ont provoqué une joie certaine et une reconnaissance profonde dans cette population, il ne faut cependant pas oublier qu'environ 200 personnes n'ont jusqu'à ce jour jamais introduit une demande pour l'obtention du statut.

Les trois parlementaires germanophones ont, de commun accord, renoncé à déposer un amendement tendant à rouvrir les délais d'introduction, ne voulant pas mettre en danger le vote de la loi du 7 juin 1989.

De indiener van dit voorstel had echter tijdens de openbare bespreking in de Senaat op 1 juni 1989 zijn voornemen bekendgemaakt te dien aanzien een wetsvoorstel in te dienen.

Het vraagstuk van de heropening van de termijnen werd uiteraard aangeroerd tijdens de besprekingen in commissie en de Minister was van oordeel dat hij een heropening niet kon aanvaarden wegens de financiële gevolgen daarvan. Bovendien werd het volgende argument aangedragen: wat niet kon voor een statuut van nationale erkentelijkheid mocht ook niet kunnen voor de verplicht ingelijfden.

De indiener van dit voorstel heeft een open oor voor die twee argumenten, maar hij meent dat die toestanden helemaal niet met elkaar kunnen worden vergeleken.

1° In tegenstelling tot de statuten van nationale erkentelijkheid voorzag het statuut van verplicht ingelijfde, goedgekeurd in 1974, in geen enkele materiële vergoeding. Dat is de reden waarom heel wat betrokkenen geen aanvraag hebben ingediend.

2° Het financiële argument kan niet worden gehandhaafd om de volgende redenen:

a) Op de begroting is een bedrag van 148 miljoen uitgetrokken om de te verwachten uitgaven te dekken. Wat de renten betreft, zal de uitgave ongeveer 32 miljoen bedragen.

Inzake pensioenen is het, ondanks terugwerking tot 1 januari 1988, uiteraard veel te laat opdat die maatregel een grote financiële weerslag zou hebben.

b) In de loop van de besprekingen werd een bijdrage van de Bondsrepubliek aan de terugbetaling van die lasten in het vooruitzicht gesteld. Er zij op gewezen dat er een precedent is wat betreft Luxemburg en Elzas-Lotharingen.

De toestand van de rechthebbenden op de verschillende statuten zijn dus niet vergelijkbaar en het argument moet worden afgewezen.

De jaarlijkse uitgaven voor dit voorstel worden geraamd op ongeveer 2 miljoen. Deze som wordt dus ruimschoots gedekt door de begroting opgesteld op basis van de wet van 7 juni 1989.

Volksvertegenwoordiger Dupré heeft in de Kamer van volksvertegenwoordigers trouwens een wetsvoorstel ingediend tot heropening van de termijnen voor de indiening van de aanvragen met het oog op de toekenning van een statuut van nationale erkentelijkheid ten gunste van de werkweigeraars en de weggevoerden voor de verplichte tewerkstelling van de oorlog 1940-1945 (Gedr. St. nr. 759-1, 92/93, van 30 november 1992).

L'auteur de la présente proposition avait cependant annoncé lors de la discussion publique au Sénat en date du 1er juin 1989 son intention de déposer la présente proposition de loi.

La question de la réouverture des délais a évidemment été abordée dans les discussions en commission, et le ministre a estimé ne pas pouvoir accepter une réouverture du délai en raison de ses conséquences financières. En plus, on a avancé l'argument suivant: ce qui n'était pas possible pour un statut national, ne l'était pas non plus pour les incorporés de force.

L'auteur de la proposition est sensible à ces deux arguments, mais il estime que la situation n'est pas du tout comparable.

1° Contrairement aux statuts nationaux, le statut de l'incorporé de force voté en 1974 ne prévoyait aucun dédommagement matériel. C'est la raison pour laquelle beaucoup d'intéressés n'ont pas introduit de demande.

2° L'argument financier ne peut être retenu pour les raisons suivantes:

a) Le budget prévoit une somme de 148 millions pour couvrir les dépenses prévisibles. En ce qui concerne la rente, la dépense sera d'environ 32 millions.

En matière de pension, malgré un effet rétroactif au 1er janvier 1988, il est évidemment beaucoup trop tard pour que cette mesure puisse avoir un impact financier significatif.

b) Au cours des débats, il a été prévu de faire intervenir l'Allemagne pour le remboursement de cette charge. Il convient de rappeler qu'il y a un précédent en ce qui concerne le Luxembourg et l'Alsace-Lorraine.

Les situations des différents bénéficiaires de statuts ne sont donc pas comparables et l'argument ne peut être retenu.

On peut estimer que la dépense annuelle de la présente proposition sera de l'ordre de 2 millions. Cette somme est donc largement couverte par le budget prévu sur base de la loi du 7 juin 1989.

Le député Dupré a d'ailleurs introduit à la Chambre des représentants une proposition de loi portant réouverture des délais d'introduction des demandes visant à obtenir les statuts de reconnaissance nationale en faveur des réfractaires et des déportés pour le travail obligatoire de la guerre 1940-1945 (Doc. n° 759/1, 92/93, du 30 novembre 1992).

Alfred EVERS.

VOORSTEL VAN WET

Enig artikel

Ongeacht de termijn bepaald in artikel 4, § 1, van de wet van 21 november 1974 houdende statuut van de verplicht ingelijfde bij het Duitse leger en zijn rechthebbenden, kunnen de betrokkenen een aanvraag indienen om het voordeel te kunnen genieten van dezelfde wet.

Die aanvraag moet worden ingediend binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet.

Ze moet bij een ter post aangetekende brief worden gezonden aan de Minister die het bestuur van oorlogsgetroffenen onder zijn bevoegdheid heeft.

PROPOSITION DE LOI

Article unique

Nonobstant le délai prévu à l'article 4, § 1er, de la loi du 21 novembre 1974 portant statut de l'incorporé de force dans l'armée allemande et de ses ayants droit, les intéressés peuvent introduire une demande pour être admis au bénéfice de la même loi.

Cette demande doit être introduite dans un délai de six mois à dater de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Elle doit être adressée par pli recommandé à la poste au ministre qui a l'Administration des victimes de la guerre dans ses attributions.

Alfred EVERS.